

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

1. Eelmisel aastal alustasime mängu küsimusega vanakreeka ööjumalanna Nyxi kohta. Kuna ööd on meil endiselt mustad, siis küsime seekord vanakreeka pimedusejumalust, Kaose poega ja Nyxi venda. Kuigi selle kohta, millega ta vabal ajal tegeles, andmeid napib, on siiski teada, et ta eostas hulgalist tuntud mütoloogiategelasi – näiteks Aetheri, Hemera, hesperiidid, Hypnose, moirad, Styxi, Charoni, Nemesise ja Thanatose. Teatud kontekstis on tema nime kasutatud ka Tartarose paralleelnimena. **Kes?**

2. Sel 2008. aastast pärit fotol on jäädvustatud seni ainus kord, kui olümpiamängude medalipodiumil on ülekaalus leedukad. Kahe leeduka vahel seisab Venemaa sportlane. **Mis ala sportlastega on tegu?**

3. Selle perekonna isenditel on imetajate seas kehamassiga võrreldes suurim aju ning neid võib pidada erakordselt võimekateks joodikuteks. Nad tarbivad igal ööl käärinud nektarit, mille keskmine kogus oleks võrreldav 10-12 klaasi 3,8% alkoholisisaldusega joogiga. Bioloogiliste iseärasuste tõttu ei jää nad purju ega põe pohmeli. Ei, tegu pole mõne kohaliku mälumänguriga! Selle pisiimetaja nimi, mille võttis kasutusele sir Thomas Stamford Raffles, tähendab malai keeles „oravat“ . **Mis loom?**

4. Aastatel 1974 ja 1985 leidis aset kaks relvastatud konflikti Agacheri maariba üle. Üheks sõdivaks pooleks oli Ülem-Volta, hilisem Burkina Faso. **Mis riik oli teine sõdiv pool?** Kahe riigi piiril asuv umbes 3000 ruutkilomeetrine Agacheri maariba arvatakse olevat küllaltki maagaasirikas piirkond. Kuna 1985. aastal ründasid küsitava riigi väed Burkina Faso omasid 25. detsembril, tuntakse seda konflikti ka Jõulusõja nime all. Aasta hiljem jõudis Rahvusvaheline Kohus otsusele, et piirkond jaotatakse võrdset pooleks.

5. 2011. aastal suikus viimsele unele Suurbritannia filmilavastamise “paha poiss”, kes paistis silma isikulugude vaba tõlgendamise ja tabuteemade julge käsitlemisega. Ta sündis 1927. aastal Southamptonis. Soovis saada balletitantsijaks, kuid liitus Briti mereväega. Režissöörkarjääri alustas dokumentaalfilmide tegijana, käsitledes põhiliselt kultuuritegelaste elu – Edward Elgar, Isadora Duncan ja Claude Debussy. Tema tuntumad mängufilmid olid “Armunud naised” (1969), kõvasti ärakeelatud draama Loudoni nõiaprotsessist “Saatanad” (1971) ja The Who rokkooperi “Tommy” (1975) ekraniseering. **Kes?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng
Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

6. Selle jalatsitüübi nimetus tuleneb powhatani keelest ja tähendab „kinga”. **Mis jalatsitüüp?**

7. Kes on see Urve Palo mantlipärija (parempoolsel pildil)?

8. Kiirabi meedikud kasutavad kannatanu seisundi kindlakstegemisel lühendi GKS all tuntud kooma skaalat, millega hinnatakse kannatanu silmade avamist (1-4 palli), sõnalist kontakti (1-5 palli) ja motoorset vastust (1-6 palli). Saadud tulemuste punktisumma väljendab patsiendi kesknärvisüsteemi seisundit. Selle laialdaselt kasutatava skaala töötasid 1974. aastal välja Graham Teasdale ja Bryan J. Jennett ning see sai nime ülikooli järgi, kus mehed töötasid. 1451. aastal asutatud ülikool kannab aga ühe umbes 620 000 elanikuga linna nime. **Mis skaala?**

9. See Virginia 46 000 elanikuga linn võitis eelmisel aastal tuntust valgete paremäärmuslaste protestide tõttu. Nimelt protestiti 11.-12. augustil USA koduõja konföderatsiooni kindrali Robert Edward Lee kuju eemaldamise ja temanimelise pargi ümbernimetamise vastu. Natsisümbolikas kantud protestimarss arenes nii tormiliselt, et hukkus 1 ja vigastada sai 19 inimest. 1882. aastal rajati sinna sünagoog, mis on vanim selletaoline ehitis Virginias. Linna ümbrus oli koduks presidentidele Thomas Jeffersonile, James Madisonile ja James Monroele. Linnaga on seotud olnud sellised kirjandusgigandid nagu Edgar Allan Poe, John Grisham ja William Faulkner. **Mis linn?**

10. See duo oli ilmselt esimene muusikaline kollektiiv, kes kasutas oma reklaamides sõna „punkmuusika” ja seda juba 1970. aastal, kuigi žanrina hakkas punk ennast tegelikkuses ilmutama alles 1975. aastast alates. Keskeale lähenevatel Alan Vegal ja Martin Revil oli pungijõudu küllaldaselt ning selle parimaks tõestuseks oli mässav „kontsertalbum” „23 Minutes Over Brussels”. Müügiarvu poolest polnud nad kuigi edukad, kuid ometi loetakse neid oluliseks mõjutajateks nii pungis, industriaalmuusikas kui tantsumuusikas. **Mis bändi kuulete?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

11. Mis nime all tunneme paremini 5-hüdroksütrüptamiini? Seda leiduv looduslikult vereliistakutes ning see on veresooni ahendav koehormoon ja aju virgatsaine. Sellel on oluline roll inimese tuju, söögiisu ja magamise reguleerimises. Maailmas enim levinud antidepressandid on just küsitava aine taset modifitseerivad ained.

12. Vasakpoolsel pildil näete 1822-1895 elanud teadlast, parempoolsel pildil 1936. aasta filmis sama teadlast kehastavat Paul Munit, kes rolli eest ka parima meespeaosa Oscari pälvis. **Kes on see 19. sajandi suurkuju?** Tegu on Gustav II Adolphi järel teise välismaalasega, keda kujutatud Eesti postmargil.

13. Selle Prantsusmaa kuninga 29 aastat kestnud valitsusaja lõppu varjutas 1314. aastal Tour de Nesle'i afäärina tuntud skandaal, milles tema kolme poja – Louis', Philippe'i ja Charles'i – naised süüdistati abielurikkumises. Kõik kuninga miniad vangistati ning nende oletatavad armukesed piinati surnuks. Arvatakse, et skandaalile panid aluse kuninga tütre, Inglismaa kuninganna Isabella levitatud kuulujutud. Eriti problemaatiliseks tegi kogu olukorra asjaolu, et ühelgi kuningapojal polnud meessoost järeltulijat ning see saigi hiljem Kapetingide dünastiale saatuslikuks. Küsitav kuningas suri samal, 1314. aastal. Tema järeltulijateta pojad jäidki kolmeks viimaseks Kapetingide dünastiast kuningaks. **Kes?**

14. Kui murdmaasuusatamises on USA suures osas tänu naistele jõudnud maailma tipptegijate hulka, siis laskesuusatamises pole nii libedalt veel läinud. Siiski on neil sellelt alalt 2017. aastast olemas ka maailmameister. Hochfilzenis võitis ta oma karjääri lõpakul 20 kilomeetri distantsil. Varasematel MM-idel oli individuaalne esikümne koht vaid korra kõne alla tulnud, võidukal MMil möllis aga 35-aastane ameeriklane kõigil individuaalaladel esikuuikusse. Olümpialt jäi tema parimaks 2014. aastal Sotšis saavutatud 8. koht 20 kilomeetris. **Kes?**

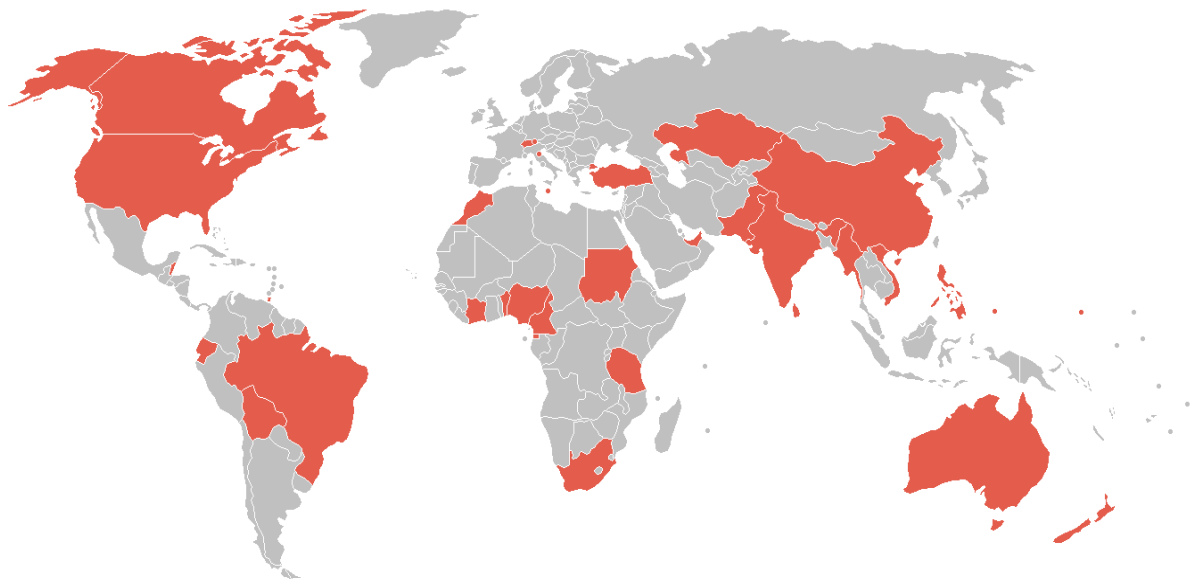
15. Kui kristluses on püha kolmainsus – Isa, Poeg ja Püha Vaim, siis hinduismis on selleks jumalate kolmik – Brahma on looja, Višnu on säilitaja ja Šiva on hävitaja. Vahel esinevad nad koos avatarina, mida nimetakse Dattatrejaks. **Mis terminiga tähistatakse seda hinduismi „suurt kolmainsust“?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

16. See on online-raadio, mis tegutseb Tallinnas Telliskivi loomelinnakus ühes merekonteineris. Selle aasta 1. mail alustanud raadios saavad kokku kohalikud kultuurimõtlejad ja erinevad subkultuurid. Eestvedajateks on Ats Luik, Natalie Mets ja Robert Nikolajev. **Mis raadio?**

17. Selle sümboli võttis 1557. aastal kasutusele uelsi arst ja matemaatik Robert Recorde (1512-1558) teoses „The Whetstone of Witte“. Oma tegu põhjendas ta sellega, et ei viitsi pidevalt välja kirjutada kolme sõna (eesti keeles oleks see üks või kaks sõna) ning et loodud sümbol ise on kõige parem näide omadusest, mida see väljendama peaks. **Mis sümbol?**

18. Mis eristab kaardil punaseks värvitud riike teistest?

19. Selle kunagise Itaalia tennisisti ja praeguse rõivatootja mängijakarjäär tipnes 1960. aastal Davise karikafinaali jõudmisega. Algselt kandis tema firma Sandyse nime. Tema idee oli seni pigem valget rõivastust tunnistanud tennisesse tuua rohkem värvi. Firma läks pankrotti 2007. aastal, kuid selle ostsid üles hiina ärimehed. Omal ajal kandsid firma rõivaid tennislegendid nagu Jimmy Connors, Goran Ivanišević, Martina Navratilova ja Gabriela Sabatini, aga ka vormelimaailma suurkuju Ayrton Senna. **Mis rõivatootjast on jutt?**

20. Selle aastatel 1998-2005 toodetud ja alates 2016. aastast taastoodetud multifilmisarja peategelased sünnivad, kui professor Utonium segab kokku suhkrut, vürtsi ja kõik muu hea, kuid purustab komponente segades klaasanuma, kust voolab välja kemikaal X. See annab peategelastele võime lennata, üliinimliku jõu, kiiruse, haavamatuse, seintest läbinägemise võime, teravdatud aistingud ja nähtamatusevõime. Lisaks suudavad nad kontrollida ka välku ja tuld. Tegelaste välimuse loomisel saadi inspiratsiooni Margaret Keane'i kunstiloomingust. **Mis sari?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

21. Selle ametiga seotud jalgpalliklubid on näiteks aastatel 1982 ja 1984 Argentina meistriks tulnud Ferro Carril Oeste, Rumeenia jalgpalli valitsev CFR Cluj ja Bosnia-Hertsegoviina kuuekordne tšempion Sarajevo Željezničar. Viimasega sama nime kandnud Sloveenia linna Maribori klubi on läinud pankroti, kuigi linna omaaegse õitsengu eest vastutasid just selle valdkonna töötajad. Loetellu sobiva klubi rivistusse on kuulunud ka Dmitri Kruglov. **Mis ametivaldkonna esindajatest on jutt?**

22. Küsimus rubriigist „pean enne ära küsima, kui teised ette jõuavad“. Pildil nähtav maal „Kunstniku portree (bassein kahe figuuriga)“ müüdi hiljuti oksjonil 90,3 miljoni USA dollari eest, mis teeb sellest kalleima elusoleva kunstniku maali. Maali autoriks on 1937. aastal sündinud popkunsti viljelev mees, kelle meelisteemadeks tunduvad olevat basseinid ja homoseksuaalsus. **Kes?**

23. Inimese verele annab punase värvuse hemoglobiinis leiduv raud. Lüljalgsete ja limuste veri on sinine, kuna nende veres leidub hemoglobiini asemel sinakas pigment hemotsüaniin. **Mis metall annab hemotsüaniinile sinise värvuse?**

24. Seda tiitlit kasutati Ottomanide impeeriumis ametlikult aastatel 1867-1914. Tiitlit kandsid Egiptuse ja Sudaani valitsejad ning seda võiks samastada asekuninga tiitliga. Mitteametlikult võttis selle tiitli esimesena endale Muhammad Ali Pasha, kuid selle esimene ametlik kandja oli Ismail Pasha. **Mis tiitel?**

25. Kuuldava muusikapala autoriks on ansambel Radioheadi kitarrist ja klahvimängija Jonny Greenwood. See pärineb ühest 2017. aasta filmist ning see kõlab ilmselt filmiajaloo intensiivseimas seeneomleti söömise stseenis. Film oli nomineeritud kuuele Oscarile, sh parima filmimuusika kategoorias, ning võitis ilma igasuguse üllatuseta parima kostüümidisaini kategoorias. **Mis film?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

26. See maailmas enimmüüv kettssaagide firma loodi 1926. aastal Waiblingeni linnakeses Saksamaal ning sai oma nime asutaja perekonnanime järgi. Väidetavalt on firma omalaadsete seas ainus, mis toodab ise ka saekette ja juhtplaate. Firma tunnusvärviks on oranž. **Mis firma?**

27. Mõnda aega tagasi iltses mitmetes bussipeatustes Rannarootsi uue toote reklaam, kus oli suurelt kirjutatud „Mis see *** on?“. Firma kodulehel oli vastuseks küsimusele kirjutatud nii: „... on Hiina köögist tuntud magus-soolane ja maitseküllane kaste, mis sisaldab muuhulgas sojaube, seesamipastat, küüslauku ning maguskartulit. Aasias populaarset ... kastet kasutatakse laialdaselt – marineerimiseks, glasuurimiseks ja ka lihtsalt dipikastmena erinevate lihatoodete juurde.“ **Mis sõna sobib punktiirile?** Kummalisel kombel tähendab see sõna hiina keeles mereande, kuid kaste ise mereande ei sisalda.

28. Seda levinud lavavalgustit hakati tootma 1956. aastal ning algselt tegi seda Ballantyne Strong of Omaha. Seejärel soetas tootmisõigused Syncrolite ning alates 2016. aastast toodab seda Strong Lightning of Omaha, NE. Oma kvaliteedi tõttu on need valgustid tänini laialdaselt kasutusel ning tihti nõutud ka artistide tehnilistes raiderites. Valgustile on tuntust toonud ka sellest rääkiv 1980. aasta hittlugu, mille algseks pealkirjaks oli pakutud „Blinka Lilla Stjärna“. **Mis valgusti?**

29. Müütiline nelja silmaga mees Cangjie töötas Huangdi ehk Kollase Keisri heaks. Ühe legendi kohaselt sai ta inspiratsiooni oma tuntuima leiutise loomiseks kilpkonna anatoomiat uurides. Leiutise valmimise järel olevat jumalad ja vaimud nutnud ning taevast sadanud sorgot. **Mille leiutamise au omistatakse Cangjiele?**

30. Küsitav kirjamees elab Eestis 2007. aastast alates ning on tõlkinud inglise keelde Indrek Hargla, Tõnu Õnnepalu, Mihkel Muti, Doris Kareva, Elo Viidingu, Jürgen Rooste, Maarja Kangro jpt teoseid. 2017. aastal ilmus tema sulest luulekogu „Lichen/Samblik“, 2018. aastal oli ta Eesti Kultuurkapitali kirjanduse aastapreemia nominent ning peatselt hakkab tema kukrus krõbisema riiklik kirjanikupalk. **Kes?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

31. Vasakpoolsel pildil näete Salvador Dali maali „*** kummitus, mida saab kasutada ka lauana“. Tärnide asemele sobib ühe tuntud 17. sajandi kunstniku nimi, kes Dali maalil seljaga vaataja poole on. Parempoolsel maalil on fragment küsitava kunstniku maalist „Maalimise kunst“, kus kunstnik on end samuti seljaga vaataja poole kujutanud. **Kes on see kunstnik?**

32. See Austria suusahüppaja on kaheksakordne maailmameister, kuid individuaalselt jäi tema ainsaks MM-medaliks 2009. aastal Planicas teenitud väikse mäe hüpete kuld. Ülejäänud kullad tulid meeskondlikult 2001-2013. Lisaks meeskondlik kuld 2010. aasta Vancouveri olümpialt. 2009. aasta oligi laias laastus tema aasta, kokkuvõttes võit Nelja Hüppemäe turneelt ning MK-arvestuses jäid temast ettepoole vaid klassikud Gregor Schlierenzauer ja Simon Ammann. Sellest hooajast on pärit ka tema neli ainsat MK-etapivõitu. **Kes?**

33. Ajaloost leiab mitu aastakäiku, mil on sündinud kaks tulevast USA presidenti, kuid on vaid üks aasta, mil ilmale valgust nägi kolm tulevast USA presidenti. Aastat mainimata küsime teilt, **kes on need kolm samal aastal sündinud USA presidenti?** Täpne vastus annab 2 punkti, kaks õiget 1 punkti.

34. Sellelt filosoofilt ja viimaseks prantsuse sümbolistlikult peetavalt luuletajalt (1871-1945) on Hasso Krulli tõlkes „Avatud Eesti Raamatu“ sarjas 1995. aastal ilmunud essekogumik „Härra Teste“. Elu jooksul esitati teda 12 erineval aastal Nobeli kirjanduspreemia nominendiks ning tema nime kannab Montpellier ülikool. 1892. aastal tabas teda tugeva tormi ajal eksistentsiaalne kriis ning pärast seda ei kirjutanud ta enam ligemale 20 aastat. „Suure vaikusena“ tuntud perioodi lõpetas 1917. aastal ilmunud luuletus „La Jeune Parque“, mida peetakse üheks 20. sajandi prantsuse kirjanduse meistriteoseks. **Kes?**

35. Seda, et maailma väikseim linn on kimalaskoolibri, teavad loodetavasti kõik siinviibijad. Seda, et tegu on endeemse liigiga, mis elab vabas looduses vaid ühes saareriigis, mainitakse märksa harvemini. Teadlased on avastanud, et kimalaskoolibrid toituvad vaid 10 erineva taimeliigi nektarist, millest mitmed kasvavad vaid küsitavas saareriigis. **Mis on see umbes 110 000 ruutkilomeetrine riik?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

36. Seda haigust tekitava mükobakteri avastas norrakas Gerhard Henrik Armauer Hansen, mistõttu tuntakse seda bakterit Hanseni kepikesena ning haigust ennast nimetatakse ka Hanseni tõveks. Umbes 95% inimestest on selle suhtes immuunsed. Oletatakse, et haigusetekitajad satuvad organismi ülemiste hingamisteede, nahavigastuste ja lahtiste haavade kaudu. Haigusnähud ilmnevad alles mitme kuu kuni mitmekümne aasta pärast. Haiguse peamised välised tunnused on naha ja limaskestade haavandid ja villid. Kuni 1940. aastate lõpuosani raviti haigeid *chaulmoogra* pähkli õliga, kuid tänapäeval kasutatakse antibiootikume. Viimati haigusjuhtum Eestis diagnoositi 2011. aastal, kuid maailmas võib hetkel haigeid olla umbes 1,8 miljonit inimest. **Mis haigus?**

37. See Briti autofirma tegutses aastatel 1935 kuni 2002 Tamworthis, olles spetsialiseerunud eelkõige kolmerattalistele masinatele. Firma kõige kuulsam mudel Robin oli töös aastatel 1973 kuni 2001. Seda on ahistanud Mister Bean oma Leylandi Miniga ning sellega on eksperimenteerinud Top Geari meeskond, püüdes seda muu hulgas kasutada ka kosmoseraketina. Disney filmis „Autod 2” oli see masin eeskujuks prantslasele Tomberile. **Mis autofirma?**

38. Kes on see pisut kummitusliku välimusega eesti modell? Sel aastal tegi ta muuhulgas kaasa ka filmis “Põrgu Jaan” ning oma ema lavastatud filmis “Tuliliilia”.

39. See perekonnanimi tuleneb türgikeelsest sõnast, mis tähendab „lusikameistrit”. Nime tuntuima kandja püstirikas vennapoeg Adnan oli 1989. aastal Queeni vähetuntud laulu aineseks. Vanaisa Muhammad oli Saudi Araabia kuninga ihuarstiks ja nõbu oli printsess Diana viimne peigmees Dodi Fayed. **Mis perekonnanimi?**

40. Kuulete ühte “helimüüri” lugu. **Kes teile esineb?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

41. Cristiano Ronaldo ja Mohammad Salah pole sugugi ainsad jalgpallurid, kellest ebaõnnestunud skulptuure valmistatud on. Näete pildil ühe karjääri jooksul Prantsusmaal, Inglismaal, Hispaanias, Itaalias, Kreekas ja Indoneesias mänginud jalgpalluri skulptuuri, mis Ronaldo ja Salah' omadele oma jubeduses sugugi alla ei jää. **Kes on see jalgpallur?**

42. See mitmekülgne fotograaf, dokumentalist ja leiutaja oli aastatel 1960-1978 Briti kuninganna Elizabeth II õe Margareti abikaasa. Abielu oli väidetavalt suhteliselt õnnetu, sest Margaret oli peoloom ja küsitav eelistas meeste seltskonda. Fotograafina paistis silma moemaailmas ning kuulsuste era- ja tööelu ülesvõttes. Nimetagem vaid Marlene Dietrichit, David Bowiet, Laurence Olivier'd, printsess Grace'i või printsess Dianat. Ta pildistas ka Queeni suurte müüginumbritega „Greatest Hitsi” plaadikaane. 1971. aastal sai ta patendi ühe elektriratastooli versiooni eest. Terviseteemad olid härrale südamelähedased, kuna noorpõlves sai põetud lastehalvatust. **Kes?** Vastata võib nii aadli- kui passinimega.

43. Ta oli pärit kas Kapadookiast või Syria Palaestina provintsist ning töötas end üles keiser Diocletianuse pretoriaanide hulka. 303. aastal raiuti tal pea maha, kuna rääkis halba Olümpose jumalatest ning keeldus eitamast oma kristlikke vaateid. Kuna väidetakse, et tema nimepäeval olla 1616. aastal surnud nii Cervantes kui ka Shakespeare, tähistatakse sel päeval üleilmset raamatute ja autoriõiguste päeva ning Hispaanias on populaarne komme kinkida sel päeval raamatuid. **Kes oli see pühak, keda kutsutakse appi näiteks süüfilise, katku ja maohammustuste puhul?**

44. Andrzej Czajkowski (1935-1982) oli poola helilooja ja pianist, kes suri vaid 46-aastaselt vähki. Ilmselt huvitas teda näitlemine juba elu ajal, kuid oma kuulsaima lavarolli tegi ta alles 26 aastat pärast surma Inglismaal. **Mis rolli?**

45. 5. juulil 1994 alustas firma nime all Cadabra, Inc. Selle kõla polnud aga kõikse parem, kuna kõlas kõrvus sarnaselt sõnaga „cadaver” ehk „korjus”. Siis varuti endale internetiaadress relentless.com, millega saab muideks praeguse nimega firma lehele. Kuid kuulsa nime leidis firma asutaja 1994. aasta septembris sõnaraamatut lapates. **Mis ettevõtte algushetki kirjeldame?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

46. See loom elutseb põhiliselt Kirde-Aafrikas ja Araabia poolsaarel. Varastel aegadel ka Niiluse orus. Ta oli egiptlastele pühaks loomaks, keda pühendati päikesejumal Rale. Tema pead on kasutatud ka tarkusejumal Thoti peana (teisel juhul esineb jumal iibisena). Nägu on lihakarva roosa, päramõhnad aga punased. Tugeva hierarhiaga, kus isased peavad kuni kümneliikmelisi haaremeid, mida juhitakse karmi käega. **Mis paavianiliigist on jutt?**

47. Alates 20. novembrist kannab Eesti mäesuusatamise värve küsitav 19-aastane neiu, kes varem esindas USA-d, olles selle riigi TOP 20 sõitja hulgas. Maailma FIS-i punktitalabelites figureerib ta 300 parema seas. **Kes?**

48. Oleme kindlasti kuulnud paljudest hinduismi ja budismi mantradest nagu „Aum”, „Hare Krishna” ja „Om Mani Padme Hum”. **Kuidas nimetatakse aga mantrate või pühitsetute nimede kordamise tegevust?** See sanskritikeelne termin tähendab „äärmiselt madalat kõnet“ või „pobinat”. Kui jagada sõna kaheks osaks, siis üks pool sellest tähendab „sündi, surma, uuestisündi”, teine pool aga „hävitab su patte”. Tavaliselt tehakse seda 108 helmega palvekeed mudides.

49. Kes on see pildil olev Austraalia filminäitlejanna? Tema kaminasimsilt võime teiste auhindade seast leida ka Kuldgloobuse. Oma senise ainsa Oscari nominatsiooni pälvis ta filmis „Kuues meel” (1999) Lynn Seari osatäitmise eest. Palju on ta kiita saanud ka oma rolli eest sel aastal kinolinale jõudnud õudusfilmis „Pärilikkus”.

50. Kes on kuuldava pala helilooja?

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

51. 25. oktoobril 2009 tuli õhtul kell pool kuus teade Kilingi-Nõmmest 30 kilomeetri kauguselt Mazsalaca linna lähistelt, et sinna on kärgatanud meteoriit. Maaga kokkupõrge põhjustas 20 meetri laiuse ja 10 meetri sügavuse augu. Mõni päev hiljem teatas üks Eestiski tuntud telekommunikatsioonifirma, et meteoriidikukkumine oli nende poolt loodud libauudis, et saada tähelepanu eemale Läti majanduskriisist. **Mis firma sellise reklaamitrikiga hakkama sai?**

52. See ühe kultusliku Ungari ajalooaegsest tuntud määratluse nime kandev Läti korvpallur valiti tänavu NBA draftis teises ringis 40. valikuna Brooklyn Netsi poolt. 20-aastane Cesise poiss on varem esindanud Riia VEFi ja Barcelonat. Mängib numbril all 00. **Kes?**

53. See varblasesuurune linnuke on Eestis levilat tõhusalt suurendanud 1950ndatest aastatest. Selle linnuliigi paare hinnatakse siin elavat 150 000 – 250 000. Linnukesele nime andvat värvitooni näeme vana isaslinnu peas ja rinnas. Lind eelistab elamiseks põõsaid ja parke. Tartu Ülikooli teadur Tuul Sepp on uurinud aed-..... kohastumust linnaeluks, täpsemalt Arizona osariigi pealinnas Phoenixis. **Mis linnust on jutt?**

54. Vaarao Tutanhamon oli noorelt surnud võrdlemisi väheste saavutustega valitseja, keda peamiselt tuntakse vaid tänu tema uhkele sarkofaagile. Tema valitsusaja algul oli suurem võim vesiir Eje ja kindral Horemhebi käes, kes pärast teda ka Egiptuse valitsejateks said. Tutanhamoni isa oli aga märksa tuntum valitseja, kelle tegudest võib välja tuua näiteks Amarna linna rajamise. 20. sajandil on mehest valminud ka ooper. **Kes oli Tutanhamoni isa?**

55. Mis sõnaga tähistatakse Mehhikos palgamõrvarit? See sõna oli 2015. aasta Dennis Villeneuve'i filmi pealkirjaks, kus palgamõrvarit kehastab Benicio del Toro ning kaasa teevad ka Josh Brolin ja Emily Blunt. Sel aastal väntas Stefano Sollima filmile järje, kus del Toro ja Brolin oma rolle kordasid. Mõlemad filmid räägivad USA-Mehhiko piiril tegutsevate narkokartellide vastasest võitlusest.

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

56. Eestis on tulemas Riigikogu valimised ja seetõttu tekib ka uusi erakondi nagu seeni pärast vihma. Kui EV200 ja Elurikkuse Erakond lähemat tutvustamist ei vaja, siis küsitav võib-olla küll. See erakond registreeriti 21. novembril. Registreerimiseks vajalikud 500 liiget saadi kokku kampaania käigus, kus loositi välja ka nutitelefone. Partei juht, rahastaja ja hing on Madis Sütt, kes kasutab maailmavaate edastamiseks veebitelekanalit Entusiast TV. Maailmavaateliselt ollakse „sõbralik-konservatiivsed”. **Mis erakonnast on jutt?**

57. Selle müüdnud koguse poolest maailma suuruselt neljanda šampanjatootja rajasid firmale nime andnud sakslastest vennad Jacobus, Gottlieb ja Philipp ning G. Heuser ja Friedrich Giesler. Firma pudelite kujundus on tuntud oma punase riba poolest, mis sarnaneb *Légion d'Honneur* ordeni *Grand Cordon*'ile. Firma oli aastatel 2000-2015 F1 sarja ametlik sponsor, mistõttu sai mõnigi tuntud vormelipiloot just küsitava firma toodanguga üle kastetud. **Mis nime kannab see Reimsis tegutsev firma?**

58. Küsitava riigi idapoolseimasse departemangu jõudes ei ole jumala tänamine just esimene mõte, mis pähe peaks tulema, kuid ometi kannab see haldusüksus nime Gracias a Dios. Raskete maastikuolude tõttu on valitsusvägedel sinna küllaltki keeruline pääseda, mistõttu lokkab seal kuritegevus ning kehtivad narkokartellide seadused. Umbes 17000 km² suurune ala on küllaltki hõreda asustusega, olles koduks 94 000 inimesele. **Mis riigis asub Gracias a Diose departemang?**

59. Millega läks novembri algul televisiooniajalukku pildil olev Hiina uudisteankur?

60. Kuulete Johanna Eenma, Hando Jaksi ja Mikk Simsoni moodustatud Eesti muusikakollektiivi, mille album „Patience“ pälvis 2017. aastal Eesti Muusikaauhindadelt parima debüütalbumi auhinna. Albumi nimilooga jõuti ka Eesti laulu finaali. Bändi võib pidada väljendi *big in Japan* üheks paremaks koduseks näiteks, sest tervelt kahel korral on tuuritatud Aasias, andes kontserte Lõuna-Koreas, Jaapanis ja Hiinas. **Mis bänd?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

61. Kuna Eesti päritolu maalikunstnikku Michel Sittowit on küsitud söögi alla ja magustoidukski, siis oleks paslik küsida tema kõige meisterlikumat portreed ehk sellel kujutatud mehe nime. See Hispaania diplomaat oli tuntud kunstikoguja, kelle kollektiooni kuulusid lisaks Sittowile ka mitmed tänapäeval Prado muuseumis nähtavad Hieronymus Boschi teosed. **Kes?** Vihjeks olgu veel lisatud, et mehega sama perekonnanime kandjatest kuulsaim nägi ilmavalgust 1928. aasta juunis.

62. Mis riigi, mis valdkonnaorganisatsiooni vapp?

Selles organisatsioonis töötas selles riigis 2015. aastal 7800 inimest. Riik 1 punkt, organisatsioon 1 punkt.

63. Kehtivatest Eesti meeste kergejõustikurekorditest on kolm tehtud olümpiamängudel. Neist vanim on 1980. aastal Moskvas Jaak Uudmäe hüpatud 17.35 m kolmikhüppes. **Mis on kaks ülejäänud kergejõustiku võistlusala, mille Eesti meeste rekord on püstitatud olümpiamängudel?**

64. USA-s märgitakse selle nimega meest, kelle surnukeha pole suudetud tuvastada. Samuti märgib see tavalist meest rahva seast. Sellenimeline ulmeseriaal jooksis 2002/03 hooajal FOX-i pealt. Frank Capra tegi 1941. aastal filmi „Meet“”. Samanimeline muusik ja filminäitleja (kodanikunimi Nommesen Duchac) oli Los Angelese pungiliku rockabilly bändi X eestvedajaid. Kuigi tundmatu tüübi märkimiseks on kasutatud ka teisi nimesid, tahame vastuseks eelpool toodud vihjetele vastavat täpset nimepaari. **Mis nimi?**

65. Maailmas on kaks maismaanaaberriiki, mille puhul ühest teise minnes peate te, sõltuvalt piiri ületamise suunast, keerama kella tervelt kolm ja pool tundi edasi või tagasi. **Millised kaks riiki?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

66. Kui Clyde Tombaugh 1930. aastal uue planeedilaadse taevakeha avastas, pakkus sellele nimeks Pluuto toona 11-aastane inglise tüdruk Venetia Burney. Tüdruk polnud oma suguvõsast ainus, kes edukalt taevakehadele nimesid andnud. Nimelt andis tema vanaonu Henry George Madan 1878. aastal nime tervelt kahele vastavastatud meie Päikesesüsteemi taevakehale. **Millisele kahele?**

67. Augustis teatas Baltika, et toob turule uue brändi, mis koondab multibrändipoed ja e-poe ning neelab Mosaici ja Bastioni kaubamärgid. Uue brändi nimi on pannud muigama nii mõnegi suu, kuid saanud ka kriitikanooli. Nimi viitab firma asukohale Tallinnas. **Mis nime kannab Baltika uus bränd?**

68. Pildil nähtav seadeldis kannab nime Magic Wand ning jõudis turule 1968. aastal. Algselt oli see mõeldud pinges ja valutavate lihaste masseerimiseks ning abimeheks spordivigastuste taastusravil, kuid üsna kiiresti avastati selle funktsioon seksleluna. Seadeldis osutus murranguliseks naiste kroonilise anorgasmia ravis, ning seda soovitasid mitmed juhtivad teadusajakirjad ja psühholoogid. **Mis firma, mille nimi tähendab tõlkes „tõusvat päikest“, toodab seda „kõikide vibraatorite emaks“ tituleeritud seadeldist?**

69. Esimese selle kontorirotile hädavajaliku vahendi leiutas Abbot Augustus Low, kes sai patendi 1909. aastal, kuid see ei läinud töösse. Esimene päris tööriist valmis Adolf Ehringeril 1935. aastal, asja valmistamise põhjuseks oli tema natsivastatus. Tema firma EBA tegutseb siiani. 1980ndateni tarvitasid riista eelkõige riiklikud valitsusasutused, pärast seda on seda tarvitanud ka eraisikud. Tööriista tarvitamist reguleerivad USA-s FACTA ja HIPAA. **Mis riistapuust on jutt?**

70. See saksa kirjanik (1884-1958) töötas nooruses koos Bertolt Brechtiga, kuid sai laiemalt tuntuks 1925. aastal romaaniga „Juut Süss“. Ta oli juut ning üks ägedamaid natside kriitikuid, mistõttu pidi ta Hitleri võimuletuleku järel taluma tugevat tagakiusamist. Ta põgenes Prantsusmaale, kuid sõda jõudis talle järgi. 1940. aastal ta vangistati, kuid tal õnnestus naiseks rietatuna vangilaagrist põgeneda ning lõpuks USAsse jõuda. Makartismiaegses USAs oli ta oma poliitiliste vaadete poolest samuti ebasoosingus. 1947. aastal kirjutas ta Salemi nõiaprotsessidest allegoorilise näidendi „Wahn oder der Teufel in Boston“, mis võis olla inspiratsiooniks Arthur Milleri „Salemi nõidadele“. **Kes?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng
Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

71. Näete kõnelemas tulevast Transnistria parlamentaäri, kes lahkus meie seast igaveseks 2011. aastal. **Kes?**

72. See sõna tähistab sammastele toetuvat telgikujulist dekoratiivset ehiskatust trooni, altari, skulptuuri või voodi kohal. Sõna on meieni jõudnud itaalia keelest, kuid on omakorda tuletatud ühe Aasia riigi pealinna nimest. **Mis sõna?**

73. See 1960–2006 tegutsenud USA plaadipoekett sai alguse Russell Solomoni mõttetöö viljana Sacramentos. Nime tuletas ta isale kuulunud rohupoest. Logo punakollased värvid laenas poeketilt Shell. Seitsme aasta pärast laieneti San Fransiscosse, hiljem juba üle kogu maailma. Sajandivahetusel oli poodidel kogukäiveks miljard dollarit, kuid kuus aastat hiljem kuulutati välja pankrot. Poel oli oma ajakiri „Pulse!“. Poemüüjana on siin töötanud Dave Grohl, kes on sõnanud, et mujal poleks teda pikkade juuste tõttu tööle võetud. **Mis poekett?**

74. See on ainus Soome Antarktika uurimisjaam, mis asutati 1988. aastal ja asub Kuninganna Maudi maal. Nimi on tuletatud ühe Soome suurema linna ladinakeelsest nimest. See on kasutusel ainult Antarktika suvel, kus on teadustööks ja elamiseks ruumi 15-21 inimesele. Tänavusel polaarsuvel juhib jaama Eesti meteoroloog Priit Tisler. **Mis nime kannab uurimisjaam?**

75. Värvibiksa on 6-10 meetri kõrgune põõsas või väike puu, mille seemnetest on juba sajandeid valmistatud oranžikaspunast pigmenti. Seda efektset värvainet on kasutatud nii kehamaalinguteks kui huulepulkade toonimiseks. Väga levinud on see pigment ka toiduvärvina, kandes tähist E 160b. Seda lisatakse näiteks juustule, võile, pastatoodetele, kastmetele jne. **Mis nime kannab see pigment?**

Kilingi-Nõmme individuaalmäng

Küsimused koostanud Matis Song, Kaarel Silmato

76. Just siis, kui hakkas juba vaikselt lootus tekkima, et täna ei küsitagi „tundmatuid eesti noornäitlejaid“! Vasakpoolsel pildil on värske Panso preemia laureaat, kelle senine tuntuim roll on Laura kehastamine filmis „Kirsitubakas“. Parempoolsel pildil on tema abikaasa, kes teinud muuhulgas kaasa filmis „Päevad, mis ajasid segadusse“ ja sarjas „Vabad mehed“. **Mis on nende ühine perekonnanimi?**

77. Lisaks malesõpradele tuntud Linarese linnale on Jaéni provints Lõuna-Hispaanias tuntud ka ühe toiduaine tootmise keskusena. Nimelt toodetakse seal umbes viiendik küsitava toiduaine maailma kogutoodangust ning selle saamiseks vajalikke taimi kasvab seal enam kui poolel miljonil hektaril. **Mille „pealinnaks“ kutsutakse Jaéni provintsi?**

78. See peaaegu täpselt Tallinna suurune linn Jaapanis on olnud läbi ajaloo üks riigi tähtsamaid sadamaid. 1640-1859 oli see ainus eurooplastele avatud Jaapani sadam, samuti asus seal tähtis mereväebaas Hiina-Jaapani ja Vene-Jaapani sõja ajal. Tänapäeval on linn lennuki- ja tekstiilitööstuse keskuseks. Kultuuriajalukku on linn end jäädvustanud näiteks ooperi „Madame Butterfly“ tegevuspaigana. **Mis linn?**

79. Esimeseks Netflixi päris oma sarjaks võib pidada 2013. aastal vaatajate ette jõudnud „Kaardimaja“, kuid juba aasta varem jõudis ekraanile sari, mille Netflix oli teinud koostöös ühe riigi kesktelevisiooni NRK-ga. Selles riigis vaatas sarjas esimest osa umbes miljon inimest ehk tervelt viiendik kogu riigi elanikest. **Mis sari?**

80. See California bänd on koondunud ümber multinstrumentalisti Jason Lytle'i, kes on endine professionaalne rulasõitja. Kuuldav lugu „A.M. 180“ sai tuntuks Briti postapokalüptilises filmis „28 päeva hiljem“ (2002). Bändi nime puhul tasub mõelda lähisugulaste peale. **Mis bänd?**